

Bagolylepke hernyók speciális tartási igényei

Dombi Orsolya

V. OLT

2019.július

Miért ők?

- ▶ Kb. 60 fajukat neveltem eddig sikeresen, róluk van elég tapasztalat
- ▶ Pontos fajlista az előadás függelékében
- ▶ Noctuidae család csak -> Erebidae-ből most nem mutatok példákat
- ▶ A molyokon kívül a leggyakrabban velük találkozik az ember
- ▶ Nagy faj és egyedszámban vannak jelen és mobilisak, nagyok, inkább menekülnek és támadnak, mint rejtőzködnek
- ▶ A legegyszerűbben nevelhetők

Környezeti tényezők

- ▶ A legkönnyebben nevelhetőek, mert jól tűrik a környezeti változásokat.
 - ▶ Hőingadozás: nem megfelelő hőmérsékletben fedezéket keresnek, átmeneti nyugalomba vonulnak (meleg tavaszi vagy nyári napok)
 - ▶ sok faj hernyóként telel, melegebb napokon előjön enni, erre oda kell figyelni!
Pl. Noctua fajok
 - ▶ néha rosszul időzítenek, tél közepén melegebb napokon előjönnek és utána megfagynak
 - ▶ Pára: jól tűrik a párás és a száraz időt is, az adott faj eredeti élőhelyétől függetlenül
 - ▶ Ettől függetlenül a párásítás mindig hasznos, alapvetően a párás közeget kedvelik jobban
 - ▶ A magas párával mellett megjelenő penészedést is jól viselik, magát a hernyót vagy a bábót nem támadja meg
 - ▶ Víz: képesek túlélni a vízzel borítottságot, vízbeesést

Környezeti tényezők

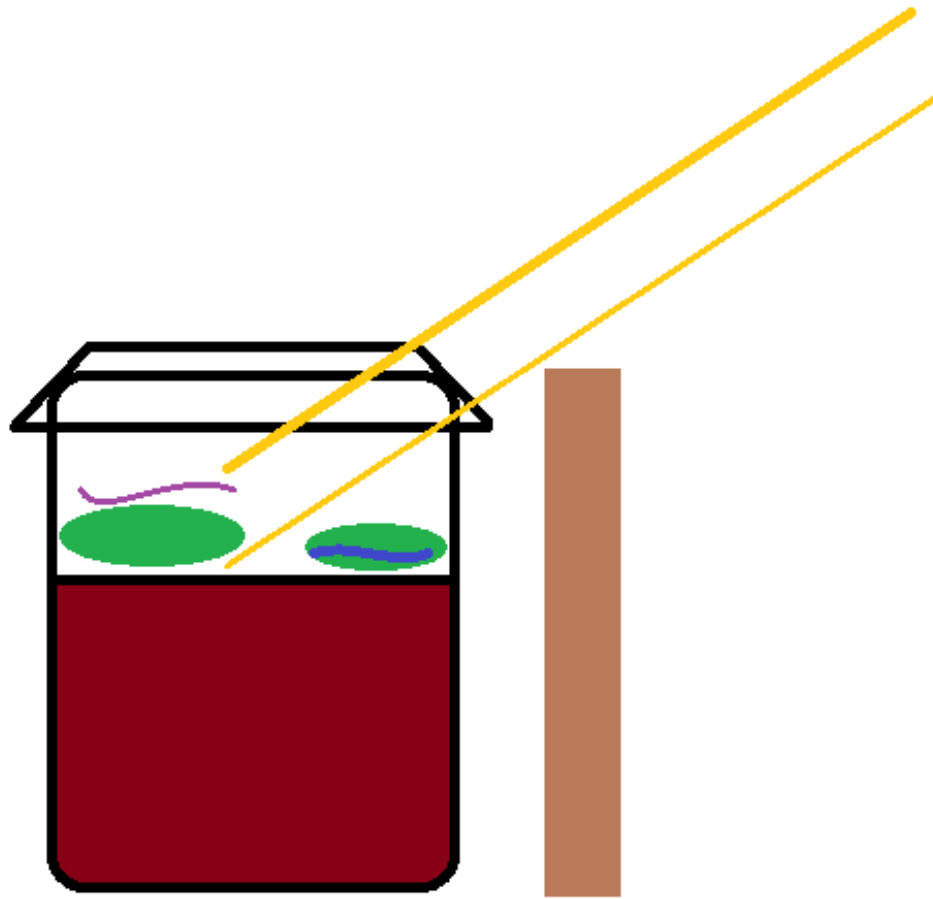
- ▶ Betegségek, sérülések: ellenállóak (kivéve paraziták)
- ▶ Ételhiány, váltás: éhezést jól tűrik, könnyen váltanak a polifág fajok
- ▶ Tömeg: a ragadozásra/kannibalizmusra nem hajlamos fajok akkor is jól tarthatók tömegben, ha a természetben nem ez a megszokott

Amire mégis érzékenyek: napsugárzás

- ▶ Napfény: minimális, irányított
 - ▶ Egyes fajok kimondottan napigényesek (pl. *Acronicta rumicis*), de a többség napfénykerülő
 - ▶ Üvegben tartva a napsugárzás ereje még nagyobb hatást fejt ki
 - ▶ Ideálisan a napfény ne érje a teljes üveget, maximum a tetejét
 - ▶ Nem szabad, hogy kiszárítsa a földet
 - ▶ Tűző, direkt napot nem viselik el sokáig
 - ▶ Nagyobb páratartalom mellett, ezt is jobban viselik.

Ideális megvilágítás

Amire mégis érzékenyek: föld

- ▶ Föld: minősége és mennyisége sem mindegy
- ▶ A hernyónak kevésbé (nappali rejtőzés), de a bábozódáshoz kell
- ▶ Földben bábozódnak, gyakran mélyen
 - ▶ üveg min. félig, de akár kétharmadig feltöltése földdel
- ▶ Földön vagy föld közelben bábozódnak
 - ▶ nem szükséges sok föld, de az megfelelő állagú legyen
 - ▶ itt főleg stabilitásnövelő és szigetelő szerepe van
- ▶ Mindkét esetben:
A föld takarító szerepe: az ürülékek által okozott nedvesség, szennyeződések hatásának csökkentése

Amire mégis érzékenyek: föld

Rejtőzködés nappal a földben

Amire mégis érzékenyek: föld

Föld minősége: laza, nem kavicsos, nem túl száraz, de ne legyen vizes

- ▶ laza erdei/kerti talaj + homok
 - ▶ ebben tud könnyen ásni, de a bábkamra stabil marad
- ▶ túl homokos talaj könnyen penészedik, nehezen szellőzik, pereg, nehéz benne szövedéket kialakítani, ha vizes, akkor tömbösödik
- ▶ túl agyagos talaj, ha kiszárad, rögös lesz, ásni nem tudnak benne
- ▶ virágföldben sok az egyéb: száraz, tömör növényi darabok, páratartó golyók, tőzeg, kéregdarab stb.
- ▶ ha nem tud ásni a hernyó, a felszínre bábozódhat, ahol kiszárad

Amire mégis érzékenyek: föld

**Hibás, sikertelen bábozódások
rossz minőségű föld miatt**

Rossz és jó földkeverékek

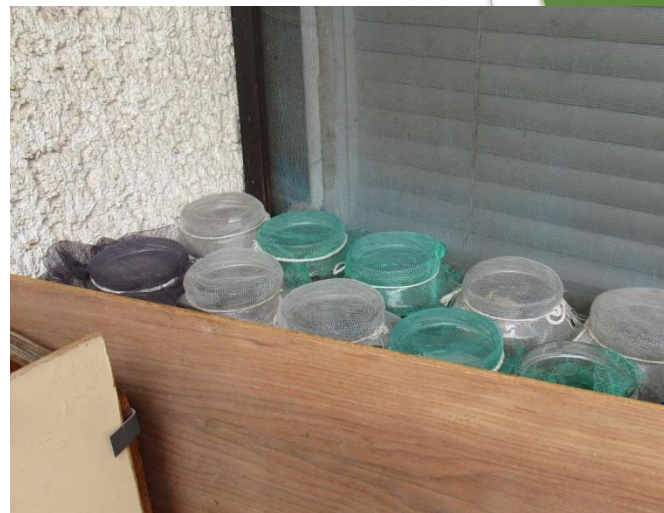

Föld kezelése

- ▶ Adott földkeverék a természetben megfelelő lehet,
 - ▶ DE: az üvegben állva nem mozog, összetömörödik
 - ▶ penészedés, permetezés, ürüléktől való elázás
 - ▶ „kapálni”, lazítani, felkeverni vagy szükség esetén időnként cserélni is
- ▶ Az én kerti földem: agyagos -> lazítás homokkal, használt, átválogatott virágfölddel, jól felásott, porított földdel (vegyszermentes veteményföld)
- ▶ Így végeredményben nem feltétlenül azt a földkeveréket használjuk, amit a hernyó a természetben is igényelne, mert üvegben mások a föld tulajdonságai.

Üveg elhelyezése és további jellemzők

- ▶ Az előzőek alapján: hűvösebb, párásabb, árnyékosabb helyen a legideálisabb tartani őket, hely hiányában egyedeknél akár többesével is
- ▶ Viszont! A leghosszabb a hernyók fejlődési ideje.
 - akár másfél hónap
 - ez még az araszolóknál tapasztalható
- ▶ Alapvetően éjszakaiak, a hernyó is főleg akkor aktív, a nappal repülő fajoknál is
 - kivétel a napigényes fajok pl. *Acronicta rumicis*
 - aktivitás megfigyelhető este zseblámpával, nem zavaró hatás, lámpafény vonzza őket

Tápnövény elhelyezés, üveg berendezése

- ▶ A legideálisabb itt is a tápnövény beültetése lenne, de ez nem egyszerű, pláne, ha nem készültünk előre a hernyó fogadására
- ▶ Bábozódáshoz a lágyszárú, földig hajló növényeken élő fajoknál, a tápnövény érjen le a földre, mert annak tövébe vagy annak levele és a föld közé bábozódik.
- ▶ Mindig legyen bent elszáradt, régi levél, „avar” nappali elrejtőzéshez, föld kiszáradása ellen
- ▶ Vízben elhelyezett tápnövény
 - ▶ **új módszer: simítózáras tasak!**
- ▶ Nincs szükségük sok térre, vagy kimagasló helyekre pihenésre vagy fedezékbe vonulásra vagy vedléshez, mint mondjuk az araszolóknak.

Teleltetés

- ▶ Kültéren
- ▶ Belső szigetelés: avarral/újságpapírral feltöltés
- ▶ Külső szigetelés: újságpapír/buborékos fólia/rongyok körben és akár alulról is
- ▶ A lényeg, hogy ne fagyjon át és mérsékeljük a hőingás hatását
- ▶ Sok faj hernyóként telel és jó időben előjön, DE nem eszik, viszont nem tud idejében visszamenni és megfagy -> a fentiek segítenek ezt elkerülni

Összefoglalás

- ▶ Utóbbi évek fejlesztései: földmennyiség növelése, a földminőség javítása, a szigetelés javítása, új tápnövényelhelyezés
- ▶ Célok:
 - ▶ bábozódás menetének részletesebb megfigyelése
 - ▶ bábozódási mélységek kikísérletezése és a tényezők hatása
 - ▶ kövek hatása a bábozódásra (stabilizálás?, melegítés?)

Köszönöm a figyelmet!

Sikeresen nevelt fajok jegyzéke

Abrostola triplasia - Barnás ezüstbagoly	Helicoverpa armigera - Gyapottok bagolylepke
Acronicta rumicis - Sóska-szigonyosbagoly	Heliothis nubigera - Mozaikos veteménybagoly
Aedia funesta - Folyófűbagoly	Heliothis peltigera - Sárga vándorbagoly
Agrochola circellaris - Világosbarna őszibagoly	Hoplodrina ambigua - Változékony szürkebagoly
Agrochola litura - Tarka őszibagoly	Hoplodrina octogenaria - Őzbarna fűbagoly
Agrotis bigramma - Féssüs földibagoly	Lacanobia oleracea - Saláta-veteménybagoly
Agrotis exclamationis - Felkiáltójeles földibagoly	Lacanobia w-latinum - Rekettyebagoly
Agrotis segetum - Vetési földibagoly	Macdunnoughia confusa - Cseppfoltú aranybagoly
Allophyes oxyacanthae - Galagonyabagoly	Mythimna albipuncta - Fehérpontos rétibagoly
Amphipyra berber - Rezesszárnyú zsírosbagoly	Mythimna ferrago - Rozsdaszínű rétibagoly
Amphipyra pyramidea - Fahéjszínű zsírosbagoly	Mythimna l-album - L-betűs rétibagoly
Anorthoa munda - Tölgy tavaszi v fésűsbagoly	Noctua comes - Kis sárgafűbagoly
Asteroscopus sphinx - Szfinx-őszibagoly v Hársfa-bundásbagoly	Noctua pronuba - Nagy sárgafűbagoly
Autographa gamma - Gammabagolylepke	Orthosia cerasi - Közepes tavaszi-fésűsbagoly
Calophasia lunula - Gyújtóványfű-apróbagoly	Orthosia cruda - Kis tavaszi-fésűsbagoly
Calophasia platyptera - Oroszlánszájbagoly	Orthosia gothica - Gótikus barkabagoly
Caradrina clavipalpis - Halovány szürkebagoly	Orthosia gracilis - Csinos barkabagoly
Cosmia trapezina - Trapéz-tarkabagoly	Platyperigea kadenii - Őszi selymesbagoly
Cryphia algae - Sárgászöld zuzmóbagoly	Phlogophora meticulosa - Zöld csipkésbagoly
Cucullia prenanthis - Tavaszigörvélyfű csuklyásbagoly	Shargacucullia verbascia - Örkőfarkkóró csuklyásbagoly
Diachrysia chrysis - Közöséges aranybagoly	Simyra nervosa - Pusztai lándzsásbagoly
Diloba caeruleocephala - Kékes őszibagoly	Thalophila matura - Fakó sárgabagoly
Emmelia trabealis - Zebrabagoly v Mezei szulák tarkabagoly	Trachea atriplicis - Nyári zöldbagoly
Eupsilia transversa - Holdacskás télibagoly	Tyta luctuosa - Fekete nappalibagoly